

19 Peait Ó Donnchú, 21Pt; 'Ulcers'

Peait Ó Donnchú, An Aird Mhóir; PMV 12.12.96 1. Recorded by Brian Ó Curnáin (B), 1996.

- [B]
2 'ufə | ,ta fʲiəd nʲi:s 'a:r ə 'wānəm | ta 'tæ:blʲəts ām āx 'bi:x-ʃ l'e 'dʲiə nʲi:
rodər rə'ʲūn⁵ [or rə'ʲūn] | fuər m'ē 'āŋɣ | 'ā'n'ɣa: 'iərə wo^həb | šā'vřə ,fo
'ka'tə |
- [B]
4 v'i m'ē 'ɣa: 'i: | v'i m'ē 'i:hō n'ʲo | ogəs ə | v'i m'ē m^wuh er' ə 'bortox |
ogs wuəl' 'p'iən ə m | tra'snə n'ʲūn m'ē m^wuh er' ə 'bortox | v'i:s ām gə
6 'mā' gər 'b'iəd ə v'i² | gəl' ə 'tosɪ: orəm | ogs v'i 'træk'dər ə gəl' ə nuəs | ə
'bo:hur | 'ma:x wēm' | n'i 'a:rnə m'ē ax ə | 'lɑi: 'xahə wēm' 'māř jʲin' er' ə
8 'grukā'n ogəs | hug m'ē l'ūm 'b'æ'g' ə 'd'i:n'ē:r' | dɑ:gə m'ē mē 'hæk'e:d
mē 'jɪə s nʲi: akə m'ē n 'ʃæk'e:d ə'r'iəw nʲi bə ,wu: er ,xūm ə'r ,b'u |
- [B]
10 māř ,ʃe h^ʲi: r 'uədə ,ʃ |
- [B]
'so:rt ə | 'so:rt | 'o: 'dɔ:xrəh er' | n'iř ē'n 'wā gə 'hæ:d ū'n 'āx |
- [B]
12 s dɔ:hi: gər b'e h^ʲi: r 'uədə ,ʃe |
- [B]
ax ə | hu m'ē 'mā:x ,rɪv'ə n 'træk'dər əg |
- [B]
14 ugəs | bə 'je: n ə | bə 'je: n | m'ig' dūnə n'ʲo 'hi:s ə v'i: ā'n | 'mā:řt'i:n' | huə
m'ē 'ʃt'a:x sə 'træk'dər s nʲi:r' i:nj'ə m'ē 'tæ:də | o: gə 'dɑ:ri: 'mā:k 'd'e: ,ʃi:n'
16 v'i: 'p'iən ōřəm |
- [B]
s āřnū: nuər' ə fuər ,ʃe 'ʃi:n' ēř' ə 'mo:hur i huk ,ʃe 'sp'i:ɖ ə 'd'au:l' d'i |
- [B]
18 n'i raus eg'ə ro 'tæ:d orəm s v'i: ,ʃe gə mē 'xraha | ax ,dā'n m'ē n'jūg gə ro
ʃe 'ni: 'xlog | ^{u9} 'dɑ:řt m'ē ,l'ūm' 'p'ē:n' |
- 20 - b'ē m'ē 'kɑ:l'tə ,d'er' m'ij' ēr' 'ma'd'ən' |
- [B]
mā ānəm' ən'ʲo |
- 22 wel' ən 'f'iən ə v'i: orəm |
- [B]
mar əs 'uəhɑ:səx ə ,rud 'p'iən 'ulsurs |
- [B]
24 a xuə m'e' 'ʃi:s ā:n | n'i: 'f'a:r it' ə v'e xuə m'ē 'ʃi:s er' 'e:g'ən' t'i: 'wi:l'əm
ogəs ^{9p} d'i: 'mā:řt'i:n' | dɑ:řt m'ē l'ej' m'ē ho:řt' 'ʃiər eg' ə 'doxtur | gus |
- 26 - ro tu: g 'dūn er' 'bəl
- 'o: dər i' m'ē gəl' ə'ʃt'a:x ^{sə} 'træk'dər ə ,d'er' m'ij'ə nē rō m'ē n 'u:xtə
28 'd'e: | k'ē 'xɑ:s e ,d'er' ,m'ij' ax sə'ɖ'i:ɖ ə v'i: tu ,jɪ:n⁵ |
- [B]

- [ˈjauɫ ?] ə d'or fe 'tig ə nār 'i:nʃə tu ʃūm |
 30 - k'e [l'ehi m'en' ga 'i:nʃən dit ?] ə d'er m'ijə |
 [B]
 nār ə xuə mið 'fiər N'i r̄ 'ē:n 'doxtur 'q̄:n |
 [B]
 32 du:rʃ ji: l'īn hiəxt 'b'æk ə'r'i:ʃt |
 ...
 34 hug fe 'tæbl'əʃt dūm ən'ʃi:n' ogəs | du:rʃ fe l'ūm ʃol ə'wa:l'ə | hān' m'ē
 'N'iər | hūn'ək' m'ē 'ʃt'a:x ən'ʃo | wel' kroʃ 'kr'i:stə nə 'māid'ənə 'mīr'
 36 orən' | N'i:r hosə n' f'iən 'k'ært orəm gə dā:n'ək' m'ē 'b'æk ə d'arə ʃorŋ |
 ho:g' m'ē t'i'i nū k'ær' ə 'x'ænə 'tæbl'əʃt | ə N'iə 'X'e:l'ə | t'impəls 'f'ix'ə
 38 'nū:m'eid s 'L'æhuər' 'ed'ər iəd | wel' ʃe h'yi: ro m'ē er d'er'ə n'ij' mā'r
 'ʃūn' |
 [B]
 40 gəʃ N'i r̄ m'ē 'nā:n m'ē hē'n' ə 'ji:r'u: 'suəs |
 [B]
 gə 'ʃe:rd' du:rʃ m'ē l'ūm p'ē:n' gə 'd'u | ga d'it'ən' | ga wā:n' 'h'a:rʃə'tæk'
 42 gəs t'it'əm' ə'ʃt'a:x ən' 'ē:dən ə 'rē:n'ɔ | dān m'ē n'ʃo mē 'hi: gahə nē
 'h'i:hə |
 [B]
 44 ugs gən 'dīn'ə 'b'eħ 'æ:m āx m'ē 'hē:n' | ogəs 'v'æn'əɔz:l' m'ē air'i' gəŋ
 'xahir' | gus ʃol suəs ən'ʃi:n' ugəs 'krit' orəm | gus doskəl' m'ē n' d'orə
 46 'ʃi:n' o: 'huə | ogəs v'i' ʃe' d'i:n'ə 'le: n' ūər' ʃi:n' | sə 'savrə v'i' ān |
 48 ...
 hūn'ək' m'ē 'ʃt'a:x | ugəs ʃ'i: m'ē 'ʃu:l er ən 'aurɫər ən'ʃūn' | ogs 'b'akəs
 50 dūm | N'i: 'e:tən' m'ē 'hē:n' 'L'ig'ən' 'fiər ən'ʃūn sə 'gahir' | mā'r
 'sp'er'hən' m'ē 'hē:n' ən'ʃo | xāhən' v'e 'krū:mtə 'ʃi:s |
 52 [B]
 ma 'ji:ʃa:lən tu | ə 'b'æ:ləx ʃi:n' | b'e tu 't'a:rənh nə 'nulsurs | b'æ:ləx 'k'ē:nə
 54 mā xroxən tu 'm'axən ta tu ga 'darən't |
 [B]
 56 eg' 'sp'æ'n' ā:lən ʃiəd s 'gortə tu n' ūər' ʃūn' iəd d'ig'ən^{tu} |
 [B]
 58 'e' |
 [B]
 60 'rudi: ə 'L'i:nən 'suəs |
 [B]
 62 ti: 'ʃt' |
 [B]
 64 'so:rt' 'gi'f'i:n'i: iəd ə 'L'i:nəns 'suəs |
 [B]
 66 'L'e:sən'i: mā'r d'er'ha |
 [B]
 68 'āx ə | hūə m'ē | er d'er'ə hūn'ək' m'ē 'nūəs er' ə 'gahir' əs v'i' m'ē mā'r
 'ʃo n'ij' | v'i m'ē g' iərə m'ē hē:n' 'e:lu: 'fiər gə 'L'e:r ə 'X'e:l'ə gə v'ek'ən'
 70 k'ēn ūər' ə 'ʃortō:n' m'ē hē'n' |

[B]
 72 āx ə | sə 'd'ər'ə | v'ɪ m'ē əmə 'L'ig'ən h̃ē:n 'fjær nūr gər ær'ə m'ē mō
 74 ȳři:m' ə 'buələ n 'xahir' | v'ɪ m'ē əmə 'ɣortu h̃ē:n 'r̃i:nt' 'mār 'fjūn' ən 'ūər
 76 'xolə | n'ɪr' ær'ə m'ē i:h̃ə n̄ 'lɑ: n'ɪ' bə 'wu:ʰ |

[B]
 78 ogs v'ɪ' m'ē mō 'xolə | gəs 'ɣu:fə m'ē ən'fo | ogəs 'v'i: fe | n'ɪ' ro.fē n' 'fe:^e
 80 | 'v'ɪ' fe n' 'fe: | nū | nū | b'e:d'ər' | 'f'i:x'ə 'nū:m'ed nū rud ə'k'i:nt' 'mār
 80 'fjū gən' 'fe: | n'ɪ: r̃ 'ē:n 'æ'n'h̃ ōr̃^ə m̃ ð r̃ō 'ē:n 'vlas ə'r' iəw orəm |

[B]
 82 v'ɪ m'ē 'nā'n 'āir'i: gus ɣol' gə 'L'ē:m' har ə 't'ax |

[Céard d' éirigh dho na h'ulcers'? An bhfuil siad caite a'd? Nó cén chaoi —]
 84 'Uise tá siad níos fhearr, a mh'anam. Tá 'tablets' a'm ach buíochas le Dia ní
 86 raibheadar ro-dhona. Fuair mé an-dh-, an-dhá iarraidh uathub an samhradh seo
 caite.

[Utha.]
 88 Bhí mé dhá oí-, bhí mé oíche anseo agus u- — Bhí mé amuigh ar an bportach
 agus bhuaíl pian i m-, trasna ansin mé amuigh ar an bportach. Bhí fhios a'm go
 90 maith gurb iad a bhí ag goil ag tosaí orm. Agus bhí 'tractor' ag goil anuas an
 bóthar, amach uaim. Ní dhearna mé ach an láí a chaitheamh uaim mar sin ar an
 92 gcnocán agus thug mé liom 'bag' an dinnéir. D'fhága mé mo sheaicéad i mo
 dhiaidh is ní fhaca mé an seaicéad ariamh ní ba mhó ar chuma ar bith.

94 ['By dad'.]
 Mara [or mar] sé an chaoi ar fhuadaigh s-
 96 [Meas tú ar fhuadaigh sé?]
 Sórt u-, sórt — Ó! Drochrath air! Ní raibh aon mhaith dho thada ann, ach —

98 [Atha.]
 Is dóichí gurb é an chaoi ar fhuadaigh sé.
 100 [Is dóichí é.]
 Ach u-, chuaigh mé amach roimhe an 'tractor' agus,
 102 [Seanghadhar a sciob uait é.]
 Agus badh é an u-, badh é an, 'MacDonagh' anseo thíos a bhí ann, Máirtín.
 104 Chuaigh mé isteach sa 'tractor' is níor insigh mé tada. Ó! go dtarrthaí Mac Dé
 sinn! Bhí pian orm.

106 ['By dad'.]
 Is ar ndóigh nuair a fuair sé sin ar an mbóthar í thug sé 'speed' an deabhail di.
 108 [Atha.]
 Ní raibh fhios aige an raibh tada orm is bhí sé dho mo chraitheadh. Ach d'fhan
 110 mé ansin go raibh sé an naoi a chlog. Agus dúirt mé liom héin:
 -Beidh mé caillte, a deir mise, ar maidin

112 [Laughter]
 má fhanaim anseo.
 114 Bhuel an phian a bhí orm!
 ['By dad'.]
 116 Mar is uafásach an rud pian 'ulcers'.
 [Níl fhios a'm tada faoi.]

118 *Ach chuaigh mé síos ann. (Ní fearr dhuit a bheith.) Chuaigh mé síos ar éigin tigh*
 'William' agus, go dtí Máirtín. Dúirt mé leis mé a thabhairt ag an dochtúr. Agus

120 *-An raibh tú go dona ar ball?*
 -Ó! nuair a bhí mé ag goil isteach sa 'tractor', a deir mise, nar raibh mé in úchta

122 *Dé! Cén chás é, a deir mise, ach an 'speed' a bhí tú a dhéanamh!*
 [Laughter]

124 *-[A dheabhail?], a deir sé, tuige nar insigh tú dhom?*
 -Cé [le haghaidh a mbeinn dhá inSean duit? ?] a deir mise.

126 *[Ha, a Mhaighdean!]*
 Nuair a chuaigh muid siar ní raibh aon dochtúr ann.

128 *[Laughter]*
 Dúirt sí liom thíocht 'back' aríst.

130 ...
 Thug sé 'tablets' dom ansin agus dúirt sé liom a ghoil abhaile. Tháinig mé aniar.

132 *Tháinig mé isteach anseo. Bhuel crois Críosta na Maighdeana Muire orainn!*
 Níor thosaigh an phian ceart orm go dtáinig mé 'back' an dara 'turn'. Thóg mé

134 *trí nó ceathair dhe cheanna 'tablets' i ndiaidh a chéile. Timpeall is fiche nóiméad*
is leathuair eidir iad. Bhuel sé an chaoi a raibh mé ar deireadh anois mar sin.

136 *[Sea.]*
 Agus ní raibh mé i ndan mé héin a dhíriú suas.

138 *[Sea.]*
 Agus séard dúirt mé liom héin go dt-, dhá dtitinn, dhá bhfaighinn 'heart attack'

140 *agus titim isteach in éadan an 'range'. D'fhan mé anseo i mo shuí i gcaitheamh*
na hoíche.

142 *[Á dheabhail!]*
 Agus gan duine ar bith a'm ach mé héin. Agus 'mhanage'-áil mé éirí dhen

144 *chathaoir agus a ghoil suas ansin agus cruít orm. Agus d'oscail mé an doras sin*
ó thuaidh. Agus bhí sé ag déanamh lae an uair sin. Sa samhradh a bhí ann.

146 ...
 Tháinig mé isteach agus bhí mé ag siúl ar an urlár ansin. Agus b'fhacthas dom —

148 *Ní fhéadthainn mé héin a ligean siar ansin sa gcathaoir mar speirhinn mé héin*
anseo. Chaithinn a bheith cromta síos.

150 *[Utha. Utha.]*
 Má 'reach'-álann tú an bealach sin beidh tú ag tarraint na n-'ulcers'. An bealach

152 *céanna má chrochann tú meáchan tá tú dhá dtarraint.*
[Utha. Utha.]

154 *'Expand'-álann siad is gortóidh tú an uair sin iad, an dtuigeann tú.*
[Utha. Céard iad héin ar aon bhealach?]

156 *E-,*
[Clocha ab ea?]

158 *Rudaí a líonanns suas*
[M.]

160 *taobh istigh.*
[M. 'All right'.]

162 *Sórt guiríní iad a líonanns suas.*
[Á! 'right'.]

164 *Léasannaí mar a déarthá.*
[Sea.]

- 166 *Ach u-, chuaigh mé, ar deireadh tháinig mé anuas ar an gcathaoir is bhí mé mar*
seo anois. Bhí mé ag iarraidh mé héin a éalú siar dho léar a chéile go bhfeicinn
168 *cén uair a ghortóinn mé héin.*
[Mm.]
- 170 *Ach u-, sa deireadh bhí mé dho mo ligean héin siar nó gur airigh mé mo dhroim*
ag bualadh an chathaoir. Bhí mé dho mo ghortú héin roinnt mar sin an uair sin.
172 *Ach sa deireadh bhí mé i ndan mé héin a ligean s[iar]. Bhuel ar an bpointe bois*
agus a 'rest'-áil mé mo dhroim ceart ar an gcathaoir thit mé i mo chodladh. Níor
174 *airigh mé oíche ná lá ní ba mhó.*
[M. M.]
- 176 *Agus bhí mé i mo chodladh. Agus dhúisigh mé anseo. Agus bhí sé, ní raibh sé an*
sé. Bhí sé an sé. Nó, nó b'fhéidir fiche nóiméad nó rud eicínt mar sin dhon sé. Ní
178 *raibh aon aithne orm an raibh aon bhlas ariamh orm.*
[M.]
- 180 *Bhí mé i ndan éirí agus ghoil dhe léim thar an teach.*